

KLAGANDE

Christer Aspgrén, 19570425-5156

Ombud: Advokat Rolf Glimstedt

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 18 januari 2023
i mål nr 5789-22, se bilaga A

SAKEN

Livränta

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar underinstansernas avgöranden på så sätt att ryggbesvärerna ska anses vara en arbetsskada. Målet visas åter till Försäkringskassan för fortsatt handläggning i den delen.

Kammarrätten avslår överklagandet i den del som avser nackbesvärerna.

YRKANDEN M.M.

Christer Aspgrén yrkar att han ska beviljas livränta i enlighet med sin ansökan och anför följande. Han har ådragit sig skador som inte gick att upptäcka vid fallolyckan 2009. Enligt det medicinska underlaget kan skadorna mycket väl ha undgått att iakttas vid den slätröntgen som då ägde rum. Skadorna har förvärrats över tid och han sökte läkarvård cirka två år

efter olyckan. Det sjukdomstillstånd han senare uppvisat har sitt upphov i fallolyckan och någon annan tänkbar förklaring finns inte.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Av det medicinska underlaget går det inte att dra någon säker slutsats om när kotkompressionerna uppstod. Det finns i läkarintyg ett hypotetiskt resonemang om att de skulle kunna ha uppstått vid olyckan, samtidigt som den försäkringsmedicinska rådgivaren menar att detta inte är ett medicinskt rimligt antagande eftersom besvären inte visade sig förrän flera år senare. Sammantaget kan inte övervägande skäl sägas tala för ett samband.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Vad målet avser

Christer Aspgren har ansökt om livränta från och med den 6 april 2009 på grund av besvär i ryggen och nacken som han menar har uppkommit i samband med ett olycksfall i arbetet den dagen.

Tidpunkt för stadigvarande inkomstförlust

Kammarrätten gör samma bedömning som underinstanserna i fråga om att det är först i augusti 2015 som det finns stöd för att förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete är nedsatt med sådan grad och varaktighet som krävs för att rätt till livränta ska kunna finnas.

Ryggbesvären

I läkarutlåtandet efter teamutredningen den 11 januari 2018 anför Margareta Berg följande. Christer Aspgren råkade ut för ett multitrauma 2009. Han föll ned 5–6 meter i asfalt från en kran. Han slog i nacke, vänster axel, thorax och rygg. Han ville inte till sjukhus. Han kunde resa sig efter 15 minuter men föll ihop efter en minut. Han sökte vård dagen efter. Han har sannolikt blivit missförstådd då han vid skadetillfället inte åkte in med ambulans akut som ett traumalarm. Multitraumat 2009 orsakade kotfrakturer som gav en

puckelrygg med uttalad obalans med neurologiska bortfall och smärtor. Han stelopererades därför i bröst- och ländrygg 2016.

Vojtech Capek uppger i invaliditetsintyg den 22 februari 2018 följande. Den olycka som Christer Aspgren har varit med om kan klassificeras som en högenergiolycka, dvs. ett fall från extrem höjd. Christer Aspgren gjorde en slätröntgen som såvitt han vet inte påvisade någon skelettskada. En serie av tämligen lindriga kotkompressioner, som kan missas vid en vanlig slätröntgen, kan dock leda till en uttalad deformitet som i detta fall. Trots en ganska omfattande korrektiv operation i senare skede med klar förbättring har Christer Aspgren betydande men som klart kan relateras till olyckan.

Lars Wallstedt uppger i utlåtande den 10 december 2018 följande. Genomgången av Christer Aspgrens besvärsuttryck visar att det dröjde omkring tre år efter olyckan innan deformiteten, som senare ledde till operation, beskrivs tillsammans med måttligt uttryck av smärta. Deformiteten var dock uttalad, vilket starkt indikerar att den progredierat över tiden, sannolikt med debut i nära anslutning till olyckan. En sakta progress av deformiteten skedde under de kommande åren, dock utan tydligt dokumenterade besvärsuttryck förrän i april 2014, fem år efter olyckan. Den skoliosdeformitet och kyfos som uppstått i nivån L1–L2 fanns inte vid olyckstillfället utan utvecklades och beskrevs tydligt sommaren 2012, drygt fyra år före korrektionsoperationen i oktober 2016. Det finns mycket tydliga indikationer på att traumat mot ryggen i april 2009 orsakade skador i åtminstone kotorna L1 och L2 i form av kompressioner som gav upphov till en kraftig kyfos (framåtböjning) och skolios (sidoböjning). Att denna utveckling skulle ha skett spontant är mycket osannolikt.

Den försäkringsmedicinska rådgivaren Ola Lennbom anför i yttrande den 26 november 2021 följande. Diagnoserna cervikalgi och posttraumatisk kyfos thorakolumbalt är klarlagda. Christer Aspgren har fallit 4–5 meter ned i hårt underlag. Ett sådant trauma bedöms som tillräckligt för att kunna

orsaka diagnoserna. Christer Aspgren har fallit den 6 april 2009. Vid de första undersökningarna i närtid till olycksfallet beskrivs endast besvär från knän och armbågar. Besvär av kotkompressioner omskrivs första gången den 21 mars 2011 då Christer Aspgren söker för besvär från nacke, bröst- och ländrygg som dock då anges ha funnits i många år. Christer Aspgren röntgas då för första gången och kotkompressionerna noteras. Christer Aspgren har då undersökts ett flertal gånger av olika läkare samt ortoped utan att ryggbesvär omnämns utan endast knä- och armbågsbesvär. Besvär av traumatiska kotkompressioner medför stark smärta och sådana besvär skulle ha noterats i journalen även om besvären från knän och armbågar överskuggat. Sammantaget bedöms att besvären inte ha visat sig inom medicinskt rimlig tid.

Mikael Klingenstierna uppger i läkarintyg den 8 april 2022 att Vojtech Capeks intyg beskriver situationen väl.

Christer Aspgren råkade i april 2009 ut för ett olycksfall där han föll från en hög höjd. Den försäkringsmedicinska rådgivaren anser att ett sådant fall i och för sig är tillräckligt för att orsaka de diagnoser som Christer Aspgren har.

Flera läkare med relevanta specialistkunskaper har bedömt att ryggbesvären har orsakats av kotkompressioner som uppstått i samband med olycksfallet. Detta till skillnad från den försäkringsmedicinska rådgivaren som anser att besvären inte har visat sig inom medicinskt rimlig tid. Han menar att traumatiska kotkompressioner medför stark smärta och att sådana besvär skulle ha noterats i journalen även om andra besvär överskuggat.

Vojtech Capek menar dock att en serie av tämligen lindriga kotkompressioner, som kan missas vid en vanlig slätröntgen, senare kan leda till en uttalad deformitet som i detta fall. Vidare har Lars Wallstedt uppgett att deformiteten var uttalad, vilket starkt indikerar att den progredierat över

tiden, sannolikt med debut i nära anslutning till olyckan. Han har också bedömt att det är mycket osannolikt att besvärsvärdet skulle ha utvecklats spontant.

Sammantaget bedömer kammarrätten att övervägande skäl talar för att ryggbesvärerna har orsakats av olycksfallet. I denna bedömning beaktar kammarrätten även att det inte har framkommit några konkurrerande orsaker som skulle kunna ha orsakat ryggbesvärerna.

Ryggbesvärerna ska därför anses vara en arbetsskada.

Nackbesvärerna

Lars Wallstedt bedömer att besvärerna från halsryggen är delvis skadebetingade, men anser att de också beror på befintliga degenerativa förändringar. Kammarrätten noterar att Lars Wallstedt inte har angett att olycksfallet är den mest väsentliga orsaken till nackbesvärerna.

Margareta Berg nämner i sitt utlåtande att Christer Aspgren skadade nacken vid olycksfallet, men utvecklar inte detta vidare. Vojtech Capek nämner inte nackbesvärerna i sitt utlåtande.

Den försäkringsmedicinska rådgivaren anser att traumat i sig har varit tillräckligt för att kunna orsaka cervikalgi, men bedömer att besvärerna inte har visat sig inom medicinskt rimlig tid.

Kammarrätten bedömer sammantaget att övervägande skäl inte talar för att nackbesvärerna har orsakats av olycksfallet.

Slutsatser

Kammarrätten har ovan bedömt att ryggbesvärerna är en arbetsskada. Målet bör därför visas åter till Försäkringskassan för fortsatt handläggning i den delen. Eftersom kammarrätten har bedömt att övervägande skäl inte talar för

att nackbesvären har orsakats av olycksfallet ska överklagandet avslås i den del det avser dessa besvär.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Gertrud Forkman

Andreas Sundberg
referent

Maria Engleson

/Jennie Wenneberg

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Enhet 37

DOM
2023-01-18
Meddelad i Umeå

Mål nr
5789-22

KLAGANDE

Christer Aspgren, 19570425-5156

MOTPART

Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 29 april 2022, dnr 220573603390

SAKEN

Livränta enligt socialförsäkringsbalken, SFB

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Vid omprövning beslutade Försäkringskassan att inte ändra tidigare beslut att Christer Aspgrén inte har rätt till livränta fr.o.m. den 6 april 2009. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Utredningen ger stöd för att Christer Aspgréns förvärvsförmåga varit nedsatt med minst en femtondel i augusti 2015 och att nedsättningen då kunde antas bestå under minst ett år. Grundvillkoren för rätt till livränta var därför uppfyllda först vid denna tidpunkt. Christer Aspgréns besvär i rygg- och nacke godkänns dock inte som en arbetsskada, eftersom övervägande skäl inte talar för ett samband mellan olycksfallet och besvären. Det har gått en längre tid efter olycksfallet innan besvären visat sig och besvärutvecklingen är inte medicinskt rimlig.

Christer Aspgrén yrkar att han ska beviljas sökt livränta och anför bl.a. följande. Han förstår inte om Försäkringskassan inte tror på eller inte tycker att läkarutlåtandena inte tillräckligt visar att läkarnas bedömningar är underbyggda med korrekt fakta. Vid magnetröntgen 2012 syntes tydliga ”krosskador” på vissa kotor, som inte uppmärksammades av dåvarande läkare. Detta trots att han hade eskalerande smärtor. När han senare kom till andra läkare kunde de genast se hur allvarligt det var med hans rygg, nacke och magsäck. Han har lidit många men sedan olyckan.

RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER

Av 41 kap. 2 § SFB följer att livränta lämnas till den som på grund av en arbetsskada har fått sin förmåga att skaffa sig inkomst genom arbete nedsatt med minst en femtondel, om nedsättningen kan antas bestå under minst ett år.

Förutsättningarna för rätt till livränta måste inte prövas i en viss ordning (se rättsfallet HFD 2013 ref. 2). Endast om förvärvsförmågans nedsättning uppfyller grundvillkoren i 41 kap. 2 § SFB är det därför nödvändigt att pröva

om den försäkrade har fått en arbetsskada. Med arbetsskada avses enligt 39 kap. 3 § SFB en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. En skada ska anses ha uppkommit av sådan orsak, om övervägande skäl talar för det.

För att det ska finnas ”övervägande skäl” vid arbetsskadebedömningen krävs enligt förarbetena (prop. 2001/02:81, s. 42) att det i sig ska framstå som sannolikt att en skada har uppkommit till följd av ett olycksfall eller annan liknande orsak. Om det finns skäl som talar både för och emot att en skada har uppkommit till följd av ett olycksfall, måste det därför framstå som mer sannolikt att skadan har uppkommit till följd av olycksfallet än att den inte har gjort det.

Vid prövningen av om det finns ett orsakssamband mellan en skada och ett olycksfall är det inte tillräckligt med enbart förekomsten av besvär efter olycksfallet. Detta gäller även om någon alternativ skademekanism inte finns. I sambandsbedömningen måste istället en rad olika faktorer vägas in, t.ex. hälsotillståndet före olyckan, graden av våld eller trauma vid olyckan, symtomdebut i anslutning till olyckan, kontinuitet i besvären och konkurrerande skadeorsaker. Värderingen av det medicinska underlaget i det enskilda ärendet får göras mot bakgrund av vad som kan utrönas i fråga om de hörda läkarnas kompetens och om underlaget för deras bedömningar. (Se rättsfallet RÅ 2010 ref. 36)

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Christer Aspgrén har ansökt om livränta för besvär i rygg och nacke efter ett olycksfall i arbetet den 6 april 2009, då han i arbetet som svetsare och plåtslagare tagit ned en kran och då fått ett slag på axeln som gjort att han fallit nedför kranbommen.

Försäkringskassan har bedömt att förvärvsförmågans nedsättning uppfyller grundvillkoren för livränta i 41 kap. 2 § SFB fr.o.m. augusti 2015. Av läkarintyg som utfärdats före den tidpunkten, dvs. bl.a. i september och december 2014 och i februari 2015, anges att han i nuläget inte klarar ett heltidsarbete med tunga arbetsuppgifter, möjligen kan arbeta till viss del i ett sådant arbete när vissa besvär blivit bättre samt att förvärvsförmågan till följd av smärtbesvären får bedömas noggrannare längre fram. Förvaltningsrätten instämmer mot denna bakgrund i Försäkringskassans bedömning att det först i augusti 2015 finns stöd för att förvärvsförmågans nedsättning uppfyller grundvillkoren för livränta.

För att avgöra om Christer Aspgrén har rätt till livränta måste förvaltningsrätten därmed pröva om nedsättningen av förvärvsförmågan beror på en arbetsskada.

Utredningen

Av utredningen framgår att Christer Aspgrén arbetat som svets- och plåtmontör i ett eget företag och att han råkat ut för ett olycksfall i arbetet den 6 april 2009. I journalanteckning från ett läkarbesök vid Orthocenter IFK-kliniken den 8 april 2009, dvs. två dagar efter olycksfallet, anges bl.a. att Christer Aspgrén sökt mer eller mindre akut sedan han fallit fritt i fyra meter och tagit emot sig på de redan artrosförändrade knälederna bilateralt och slagit sig i höger thoraxhalva och båda armbågarna. Som diagnos anges kontusion, dvs. stöt- eller krosskada, i båda knäna och armbågslederna och det beskrivs ömhet och tecken på fraktur vid nionde och tionde revbenet.

I journalanteckning den 11 april 2009 från akutmottagningen vid Kungälvssjukhus anges att Christer Aspgrén har ramlat den 6 april 2009 när han stod och svetsade på ca fyra meters höjd. Det anges också att han landat mest på höger sida men slagit i knän och armbågar och att han nu fått mer ont ner mot buken.

Som diagnos anges buksmärter UNS. I journalanteckningar från röntgenklinik den 12 och 14 april 2009 anges att inga frakturer har påvisats vid röntgen.

I journalanteckning av läkare den 28 februari 2011 anges att Christer Aspgrén sedan en månad tillbaka har värk i vänster sida av nacken. I anteckning från Orthocenter IFK-kliniken den 21 mars 2011 anges att han har besvär från nacke, bröst och ländrygg som har funnits sedan många år men aldrig röntgats. I en uppföljande anteckning den 18 april 2011 anges att det vid röntgen syns degenerativa förändringar i hela kotpelaren, med snedvridning i nedre delen av bröstryggen och övre delen av ländryggen, samt komprimerade kotkroppar mellan L1 och L2.

I invaliditetsintyg den 22 februari 2018 anges att den olycka som Christer Aspgrén varit med om kan klassificeras som en högenergiolycka, dvs. ett fall från extrem höjd (5–6 meter). Det anges att Christer Aspgrén nu går lite ostadigt men utan hjälpmedel, har begränsad rörlighet i nacken och några år efter olyckan har uppvisat en uttalad deformitet i ryggen som han opererats för. Intygsskrivande läkare har också angett att en serie av tämligen lindriga kotkompressioner, som kan ha missats på en vanlig slätröntgen i samband med olyckan, kan ha lett till den uttalade deformiteten som Christer Aspgrén senare uppvisat.

I utlåtande i personskada av läkare den 10 december 2018 anges bl.a. följande. Det dröjde ca tre år efter olyckan innan deformiteten som senare opererades beskrevs tillsammans med måttligt uttryck av smärta. Det finns mycket tydliga indikationer på att traumat mot ryggen i april 2009 orsakade skador i åtminstone kotorna L1 och L2, i form av kompressioner, som gav upphov till en kraftig framåtböjning och sidoböjning. Enligt intygsskrivande läkare är det mycket osannolikt att denna utveckling skulle ha skett spontant.

I utlåtande av Försäkringskassans försäkringsmedicinska rådgivare (FMR) den 26 november 2021 anges bl.a. följande. De diagnoser som kan anses vara klarlagda avseende Christer Asprens nack- och ryggbesvär är cervikalgi och posttraumatisk kyfos, thorakolumbalt. Det framgår inte av de medicinska underlagen att Christer Aspren haft liknande besvär före olycksfallet och traumat från olyckan är i och för sig tillräckligt för att orsaka de aktuella diagnoserna. Första gången som kotkompressionerna och besvären från nacken beskrivs i underlagen är dock i början av 2011. Röntgen genomförs då för första gången. Christer Aspren har vid den tidpunkten undersökts flera gånger av läkare och ortoped utan att ryggbesvär omnämns. Besvär från traumatiska kotkompressioner medför stark smärta och borde ha noterats i journalen även om det fanns andra besvär som överskuggade. Eftersom besvären därmed har visat sig ca två år efter olycksfallet kan de inte anses ha visat sig inom medicinskt rimlig tid.

Förvaltningsrättens bedömning

Av utredningen framgår att Christer Aspren över tid har haft en komplex sjukdomsbild som sedan åtminstone 2004 har lett till periodvisa sjukskrivningar för andra besvär än de i rygg och nacke som han ansökt om livränta för. Först den 21 mars 2011 sökte han vård vid Orthocenter IFK-kliniken för besvär från nacke, bröst- och ländrygg. Besvären har därefter återkommande beskrivits i medicinska intyg och Christer Aspren har i oktober 2016 opererats i ryggen.

Förvaltningsrätten anser att det i utredningen finns omständigheter som både talar för ett samband mellan olycksfallet i arbetet den 6 april 2009 och Christer Asprens besvär, och som talar mot ett sådant samband.

Bland de omständigheter som talar för ett samband finns det faktum att Christer Aspren inte har varit sjukskriven för nack- och ryggbesvär före olycksfallet samt den uppfattning som uttalats av läkarna i utlåtandet i

personskada och invaliditetsintyget. Även de omständigheterna att olyckan inneburit ett stort trauma och att Christer Aspgrén varit i behov av en längre tids sjukskrivning i samband med olyckan talar för att det finns ett samband.

Mot ett samband talar dock den omständigheten att Christer Aspgrén enligt den medicinska utredningen inte har sökt vård för rygg- och nackbesvär förrän lång tid efter olyckan. De första anteckningarna om sådana besvär är från februari och mars 2011, dvs. knappt två år efter olyckan. Det finns därmed inte något tydligt tidssamband mellan olycksfallet och besvären, och enligt FMR borde de traumatiska kotkompressioner som senare observerats ha orsakat större smärta efter olycksfallet än vad som framgår av den medicinska utredningen. Det framstår mot denna bakgrund inte som sannolikt att Christer Aspgrén har ådragit sig skadorna i vare sig ryggen eller nacken vid olycksfallet.

Vid en sammantagen bedömning mot bakgrund av det ovanstående finner förvaltningsrätten att de omständigheter som talar för ett samband mellan olycksfallet i arbetet den 6 april 2009 och Christer Aspgréns besvär i augusti 2015 inte väger tyngre än de omständigheter som talar däremot. Beviskravet om övervägande skäl är därmed inte uppfyllt. Christer Aspgréns besvär utgör därför inte en arbetsskada och han har därmed inte rätt till livränta. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-12).

Melinda Maxe

I avgörandet, som är enhälligt, har förvaltningsrättsfiskalen Melinda Maxe samt nämndemännen Therése Mancini, Rolf Trohne och Margareta Warnholtz deltagit. Målet har föredragits av Kristin Persson.

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter:

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.